

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

4-'99

Wouw in het Millennium

Dertiende eeuw

- 1200 Alg Verschillende steden in Vlaanderen verenigen zich in de Vlaamse Hanze van Londen
- 1201
- 1202 Alg Vierde kruistocht
Bij Heusden verslaat Hendrik I van Brabant Dirk VII van Holland en Otto I van Gelre.
Otto IV verleent Hendrik I van Brabant de rijksrechten in Maastricht. Hij moet deze macht delen met de prins - bisschop van Luik
- 1203 Alg Vierde kruistocht
- 1204 Alg Vierde kruistocht, Constantinopel valt in handen van de Kruisridders.
- 1205 Alg Boudewijn IX, graaf van Vlaanderen is tijdens de slag tegen de Bulgaren vermoedelijk gevangen genomen en vermoord (vierde kruistocht).
- 1206 Alg Hertog Hendrik I van Brabant schaart zich achter Filips van Zwaben die de Welfische partij verslaat bij Wassenberg
- 1207 Alg Gerard IV van Gelre volgt zijn vader Otto I op
- 1208 Alg Otto IV wordt als Rooms-Duits koning erkend
- 1209 Alg Prediker Franciscus van Assisi krijgt toestemming van de Paus voor zijn predikers werk en levenswijze. Hij sticht de bedelorde der Minnebroeders oftewel de Franciscanenorde.
- 1210 Alg De Paus excommuniceert de Duitse keizer Otto IV, omdat deze aanspraak maakt op Midden Italië en het koninkrijk Sicilië
- 1211
- 1212 Alg Grote groepen kinderen gaan naar het Heilige land, de zogehete kinderkrustocht. De meeste komen om door dorst en honger of worden als slaaf verkocht.
- 1213 Alg Geertruidenberg krijgt stadsrechten
- 1214 Alg Slag bij Bouvines. De Franse koning Filips II August verslaat een Coalitie van de Duitse keizer Otto IV, de Engelse koning Jan zonder Land en de graaf van Vlaanderen
- 1215 Alg In Engeland komt de Magna Charta Libertatum tot stand

- (groot handvest) Het hield in dat de koning zich aan de wet moest houden. grondlegging van de Engelse democratie.
- 1216 De Paus keurt de door Dominicus te Toulouse gestichte bedelorde van predikbroeders goed (Dominicanen).
- 1217 Alg Vijfde kruistocht
Middelburg krijgt stadsrechten.
- 1218 Alg Vijfde kruistocht
- 1219 Alg Vijfde kruistocht
Vermelding van een pastoor uit Bergen
- 1220 Alg Vijfde kruistocht
- 1221 Alg Vijfde kruistocht
Dominicus overlijdt als stichter van de Dominicanen orde
- 1222 Alg Willem I graaf van Holland overlijdt
- 1223 Alg Deventer krijgt stadsrechten
- 1224 Alg Franciscus van Assisi ontvangt de stigmata
- 1225 Alg Streng en lange winter hierdoor mislukken er veel oogsten in heel West en Midden Europa. Er is veel hongersnood
- 1226 Alg Drentse boeren komen in opstand tegen hun landheer, de Utrechtse Bisschop.
- 1227 Alg Godfried III, heer van Breda overlijdt
- 1228
- 1229 Alg Frederik II Duits keizer veroverd Jeruzalem, Bethlehem en Nazareth.
- 1230 Alg Zwolle en Nijmegen krijgen stadsrechten
- 1231 Alg Zaltbommel krijgt stadsrechten
- 1232 Wo Eerste beschrijving Wouw : het land wordt als een afzonderlijk geheel losgemaakt van het Soomland en opgedragen aan Boldinus van Bergen.

Wouw wordt als een van de eerste plaatsen vernoemd binnen deze regio. Plaatsen die eerder vernoemd worden zijn : Essen en klein Zundert 1159; Nispen 1157 ; Ossendrecht 1213; Ossendrecht 1187. Dorpen In België zoals Berendrecht , Lillo en Zandvliet worden ook reeds in de 12de eeuw vernoemd

- Alg Pauselijke inquisitie wordt ingevoerd
- 1233 Alg Arnhem, Lochem en Emmerik krijgen stadsrechten
- 1234 Alg De graaf van Holland Floris IV komt tijdens een toernooi om het leven. Deze graaf was getrouwd met de zuster

- van de Brabantse hertog, Mathilde van Brabant.
- 1235 Alg Hertog van Brabant Hendrik I "de strijdvaardige" sterft in Keulen. Zijn opvolger is Hendrik II "de edelmoedige"
- 1236
- 1237
- 1238
- 1239
- 1240
- 1241
- 1242
- 1243
- 1244 Alg Hendrik II, hertog van Brabant, verwerft graafschap Dalhem. Hij veroverd dit gebied tijdens de oorlog tegen de Keulse Aartsbisschop.
- Alg Moslims veroveren Jeruzalem. dit is het einde van het Koninkrijk Jeruzalem van de Kruisridders.
- 1245 Alg Haarlem en 's Gravenzande krijgen stradsrechten.
- 1246 Alg Vermelding van een hospitaal en gasthuis in Bergen op Zoom
- Alg Godfried IV, heer van Breda, wordt opgevolgd door zijn broer Hendrik II
- 1247 Alg Hendrik II krijgt de Duitse koningskroon aangeboden. Hij bedankt hiervoor, maar weet met succes zijn neef Willem II van Holland voor te dragen.
- 1248 Alg Hertog van Brabant, Hendrik II, overlijdt. Zijn zoon Hendrik III "de zachtmoedige" volgt hem op.
- 1249 Alg Eerste vernoeming Woensdrecht
- 1250 Wo Volgens de legende wordt het klooster Catherinadal bij Wouw gesticht door Servaas van Liederkercke en zijn vrouw Ymezoete. De eerste bewoners zouden hun zes dochters zijn geweest
- Alg De heer van Breda verkoopt de rechten van Woensdrecht aan de heer van Kruiningen.
- 1251 Alg De Franse koning Lodewijk IX wordt als aanvoeder van de zesde kruistocht gevangen genomen en pas na het betalen van een zeer hoge boete vrijgelaten.
- 1252 Alg Eerste vernoeming Halsteren
- 1253 Alg In 1252 of 1253 wordt Jan geboren, tweede zoon van Hendrik III van Brabant.
- 1254
- 1255 Alg In deze periode wordt waarschijnlijk in Gent het

- dierenverhaal de vos Reinaart op schrift vastgelegd.
 Stichting van de orde van de Augustijner heremieten.
- 1256 Alg
 1257
 1258
 1259
 1260 Alg Eerste vernoeming Putte
 1261 Alg Hertog Hendrik III van Brabant sterft, zijn zoon Hendrik IV is niet alleen minderjarig maar ook zwakzinnig. Daarom treedt zijn moeder Aleida van Bourgondië op als regentes.
- 1262 Alg Aan de Hollandse en Vlaamse kust woedt een zeer zware zuidwester storm.
- 1263 Wo De gronden in Wouw brengen al tienden op. In dit jaar verpandt Hendrik V van Breda aan de abdij van Hemiksem voor een som van 300 pond, die hij aan het klooster schuldig was, al zijn opbrengsten in zijn land van Schoten, Ekeren en geheel Zoomland (tota Soma) behalve in zijn dorp Wouw (villa nostra de Woude) en de boeten aldaar verheven.
- 1264 Alg Eerste vernoeming Huijbergen
 1265 Alg Vacature valt vrij over de voogdijraad (toezicht op regentschap van Aleida) Hendrik van Boutershem neemt deze positie in. Arnout van Wezemale, erfmaarschalk van Brabant is hier niet blij mee.
- 1266
 1267 Alg Eerste vernoeming Steenberg
 Alg Hendrik IV doet afstand van de Hertogstitel ten gunste van zijn broer Jan I.
 Alg Hendrik V, heer van Breda, overlijdt.
 Alg Bergen wordt voor het eerst volledig genoemd in de samengestelde naam Bergen op Zoom
- 1268 Alg Eerste vernoeming Roosendaal
 Wo In Wouw hecht Arnold van Leuven als voogd en heer van Breda zijn goedkeuring aan de schenking van goederen aan de kapel van Roosendaal.
- 1269 Alg De Luikse onderdanen van Hendrik van Gelre roepen de hulp in van Jan I van Brabant. Jan krijgt het hoogvoogdij over de stad Luik.
- 1270 Alg Om te mogen trouwen met de dochter van Lodewijk IX "de Heilige" van Frankrijk gaat Jan I mee op kruistocht naar Tunis (zevende en laatste kruistocht). Jan zijn

- 4
- schoonvader overleefde dit niet.
- 1271 Wo Op het generaal kapittel te Premonstreit verschijnt een zekere Servatius van Breda met het verzoek de Congregatie van zusters Norbertinessen, die hij bijeengebracht had op zijn domein in het land van Breda ter plaatse van St. Catherinadal op te nemen in de orde.
- Wo Charter van Arnoud van Leuven en zijn vrouw Elisabeth schenken gronden aan het klooster St. Catherinadal
- 1272 Mo Vernoeming van grenspunt Spelreborch
- Wo De bouw van Wouwse kerk
- 1273
- 1274
- 1275 Al Eerste vernoeming Oud Gastel
- 1276 Wo De weduwe van Hendrik, Sophia van Berthout, heeft een geschil met Arnold van Leuven en zijn echtgenote. Er werden scheidsrechters aangesteld om het probleem op te lossen. Werd men het niet eens dan zou men samenkomen in Wouw en niet meer scheiden tot het opgelost was.
- 1277 Wo Schenking van het patronaatsrecht door Arnoud van Leuven en zijn echtgenoot Elisabeth aan de Abdij van St. Bernard aan de Schelde. Eerst vermelde pastoor in Wouw Conradus, tevens was er al een parochiekerk.
- He Eerste vernoeming Heerle (Herelle)
Arnold van Leuven en zijn echtgenote Elisabeth, Vrouwe van Breda verkochten aan de Cisterciënzer abdij bij Sint Bernard onder meer alle tienden die zij te Wouw en Loenhout bezaten. Heerle blijft tot de parochie Wouw behoren.
- Alg De heerlijkheid Ossendrecht wordt in leen gegeven aan Nicolaas Cats.
- 1278 Wo Wouw bezit een schout met schepenen en een eigen rechtbank. Ook Haviksdonk (het latere Roosendaal) viel onder deze rechtbank.
- 1279 Wo Schenkingsakte plaatst St. Catherinadal bij Wouw (niet bij Vroenhout)
- Wo Het ambt scutinghe wordt in leen gegeven (het recht om loslopend vee te vangen en te bewaren in een schutkooi)
- 1280 Wo Vernoeming van ten velde (cultuurland rond Wouw)
- 1281 Wo Vermelding eerste proost van klooster St Catherinadal, Jan van Rotselaer. Hij was kanunnik van de St.

- Michielsabdij te Antwerpen
- Alg Elisabeth, gehuwd met Arnoud van Leuven, overlijdt. Arnoud van Leuven treed op als heer van Breda en vruchtgebruiker.
- 1282 Alg Limburgse Successie oorlog.
- 1283
- 1284 Alg In de zogehete Alte Carte leggen de Hertog van Brabant en de Bisschop van Luik hun wederzijdse rechten vast en doen zij concessies aan de burgerij.
- 1285 Wo Dirck van Dijke wordt genoemd als schepen van Wouw, Zijn naam verwijst naar het land dat hij bezat
- 1286 Mo Ontginning van moergronden onder de Cromwiel
- 1287 Mo Ontginning van moergronden onder de Cromwiel
- Alg Arnoud van Leuven overlijdt. Het Land van Breda wordt verdeeld onder Gerard van Wezemale en Raso van Gaveren. Gerard van Wezemaal krijgt een deel van het Land van Breda toegewezen en noemt zich Heer van Wouw.
- 1288 Alg Slag bij Woeringen (Keulen-Luxemburg- Gelre tegen Brabant-Gullick-Loon-Kleef). Doordat de inwoners van Keulen hun grieven richten tegen de burcht van Woeringen, was er een voordeel voor de Brabanders. De slag vond plaats bij Woeringen waar volgens de vertellingen van Heelu 40 Brabanders de dood vonden en 1100 tegenstanders. In totaal zouden er 9000 manschappen hebben deelgenomen aan de strijd.
- Wo Beschrijving Jan Heelu van het optreden van de Wouwse Heer in de slag van Woeringen
- "Baenrotse her Geraert Van Wesemale , die men soude te rechte heeten Heere van Woude; want toen hem dat versceen wert hem daer met een scoene leen van Breda half dat land"*
- Wo St Aagtenvloed zet heel West Brabant onder water. In het randgebied van de overstromingen lag het St. Catherinadal. Een melding zegt " de St Aagtenvloed was zo groot, dat Lillo geheel onder water was, als wanneer ons klooster tot Woude met de wateren is verdorven geweest,... want deze vloed brack bij Steenberghe door
- 1289 Wo Raso van Liedekerke heer van Breda belooft aan Gerard van Wezemaal de schade aangericht aan de molens in

- Wouw te zullen vergoeden. In dit jaar worden dan ook voor het eerst beide molens genoemd de west en oost molen.
- Alg Vredesverdrag tussen Gelre en Brabant na bemoeienis van Filips IV de Schone .
- 1290 He De noordgrens van Heerle wordt vastgelegd.
- 1291 Wo Gerard van Wesemale gebruikt in oorkonde de titel "Heer van Woude"
- 1292 Wo Vernoeming Oostelaar en Westelaar (cultuurgrond rond Wouw) Op zijn zegel staat hij te paard afgebeeld met de tekst Gerardi de Wesemale,DNI, de Woude Militis ◇ Zegel van Gerard van Wezemale, heer van Wouw, ridder.
- 1293 Wo Johannes van den Hoevele wordt vernoemd als schepen van Wouw. De naam verwijst naar het land dat deze man bezat
- 1294 Jan II volgt zijn Vader op als Hertog van Brabant
- 1295 Wo Overplaatsing van het St. Catherinaklooster naar Breda naar aanleiding van de diverse overstromingen. Nadat de zusters naar Breda verhuizen verdwijnt de naam St. Catherina uit de oorkonden.
- Vernoeming van het huis van de pastoor " over den akker " genaamd. Dit huis staat ten westen van de kerk.
- 1296 Floris V van Holland wordt vermoord.
- 1297 Alg Filips IV de Schone bezet Vlaanderen.
- 1298 Wo Vernoeming Den Bulck (cultuurgrond rond Wouw)
- 1299 Wo Sophia, dochter van Wouter Berthout van Mechelen en de weduwe van Hendrik V van Breda, overlijdt als vrouwe van Schoten en Merksem. Zij bezat belangrijke goederen te Wouw
- Wo Vermelding van een altaar ter ere van Maria in Wouw. Er was land verbonden aan dit altaar bij de stenen brug; bij Kersmakers heining, te vinkenbroek en bij de galg van Roosendaal.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

